

Juli
1907

SOLSTRÅLEN

Pris
5 öre

SAGOSTUNDSBARNENS TIDNING

Ett gammalt äppelträd.

Det var ett gammalt äppelträd —
en liten knotig gumma
med ögon små och skumma.

Hon hade intet att skyla sig med
i vinterns nätter klara,
den gråa barken bara,
den gamla trasiga lumpen,
sliten, sprucken och skrumpen.

Hon huttrade ock rös,

Hon hungrade ock frös.

Och trädgårdsmästarn sa som så:

»Din stackare, du får väl stå
till vårn, men sen får du åka.»

— Bra bra, skrek hagens kråka.

Och solen sken ock det vart vår,
den kom med vackert väder
ock nya gröna kläder

åt frusna träd, åt fattiga snår.

Ock gumman fick en klänning
med varm ock jusgrön ränning
bestrodd med blommor skära
så många hon kunde bära.

Hon såg mot marken blyg
men stod ock log i smyg.

Och trädgårdsmästarn sa så här:

»Ditt gamla sjåp, så fin du är —
du får väl stå till hösten.»

— Prat prat, lät kräkkraksrösten.

Ock hösten kom, ock naken ock tom

stod hägg ock björk ock fläder

i nattens kalla väder

som blåste bort båd blad och blom.

Men gumman röd om kinden

stod glad ock lugn i vinden —

nå var ej tid att blunda,

väl hundra frukter runda

Hon bar på knotig arm

ock vid sin skrumpna barm.

Och trädgårdsmästarn sa: »Nej men —

ditt gamla skräp, får du ungar än!

stå kvar då igen till våren.»

— Kräk kräk! skrek kråkan ur snåren.

Karl-Erik Forsslund.

Sagan om Persevs.

En konung i Argos hette Akrisius. Han var en hård man, och mycket fruktade han döden.

En dotter hade han vid namn Danae. Genom en gudomlig förutsägelse hade Akrisius fått veta, att Danaes son en dag skulle beröva honom livet. Men detta skulle ej ske, menade Akrisius. Han ville själv förhindra Danae att gifta sig. Alltså inspärrade han henne i ett kopparfångelse, satte vakt vid dess portar och trodde sig nu vara säker om att han aldrig skulle få någon dotterson.

Men Zevs, som kände medlidande med den olyckliga prinsessan, vilken av sin egen fader var dömd att försmäktas i fångelse, mutade vakten med guld — »förvandlade sig till ett guldrägn», som sagan säger —, befriade henne ur fångelset och tog henne till maka.

Snart fingo Zevs och Danae en son, och de gävo honom namnet Persevs.

När Akrisius fick veta, att Danae var befriad och även hade fått en son, blev han så förfärad, att han, för att rädda sitt eget liv, beslöt att förgöra både dottern och hennes barn.

Han befallde därför, att Danae och Persevs skulle läggas i en öppen kista, vilken sedan skulle kastas ut i det stormande havet.

Allt skedde så, som den grymme Akrisius hade befallt, och Akrisius trodde nu åter, att han hade hindrat gudarnes förutsägelse att gå i fullbordan.

Men även denna gång kom Zevs till de olyckligas räddning. Då listan var utsatt i vattnet, bjöd han havets vågor att upphöra med sitt svallande och lät en stilla vind föra moder och barn till en grönskande ö.

På denna ö härskade en konung, som hette Polydiktes. För honom berättade Danae sitt sorgliga öde och bad honom om skydd för sig och sitt barn.

Polydiktes svarade, att han ansåg det för en ära att få mottaga Zevs' ädla maka. Han bjöd henne att stanna i sin borg och lovade att själv uppföstra hennes son.

Polydiktes ångrade dock snart, att han tagit Persevs under sitt beskydd, ty då han såg, huru hastigt den unge gudasonen växte upp till en skön, djärv och kraftfull yngling, började han frukta, att hans makt kunde bliva för stor. Så snart Persevs var fullväxt, beslöt därför Polydiktes att undanröja honom genom att giva honom något uppdrag, som satte hans liv i fara.

I fjärran västern, där solen gick ned, hade trenne förskräckliga vidunder kallade *Gorgonerna*, sitt tillhåll. Dessa voro så rysliga, att var och en, som kom i deras närhet, vid åsynen av dem

förvandlades till sten. Deras kroppar voro betäckta med drakfjäll, de hade stora huggtänder likt vildsvinen; i stället för händer hade de klor av koppar, och i stället för hår hade de kring sina huvud slingrande huggormar.

Blott den yngsta av dessa förskräckliga systrar, Medusa, var sårbar, de tvänne andra kunde intet vapen döda. Men om det lyckades någon att avhugga Medusas huvud, så hade denne på samma gång befriat världen från de tvänne andra, ty allteftersom hennes kropp kallnade, skulle även systrarnas kroppar stelna i döden.

Allt detta berättade Polydiktes för sin djärve fosterson och uppmanade honom därefter på det ivrigaste att draga till Gorgonernas land, avhugga Medusas huvud samt föra detta med sig som ett segertecken.

Den ärelystne gudasonen mottog med glatt mod denna uppmaning. Men innan han begav sig av, bad han Olympens gudar om råd och hjälp. Och gudarne lovade att giva honom tjänliga redskap att använda vid utförandet av sitt hjältedåd.

Hades lovade honom en hjälm, som skulle göra honom osynlig. Hermes lovade honom bevingade skor, en väska och en diamantskära, och Pallas Atena lovade honom en spegelblank sköld. Men alla dessa ting skulle han själv hämta hos de nymfer, som hade dem i förvar.

Viss om seger anträdde Persevs den farliga färden.

Först måste han vandra genom det land, som tillhörde Gorgonernas systrar, *Greerna*, tre gamla gråhåriga häxor, som tillsammans ägde blott ett öga och en tand. Dessa nödvändiga verktyg, nämligen ögat och tanden, använde de alla tre, allteftersom de behövdes.

Greerna visste, var de nymfer bodde, vilka förvarade Persevs' gudagåvor, och han bad dem visa honom vägen dit.

Men Greerna vägrade att göra honom denna tjänst.

Persevs frantog dem då ögat och tanden. Häröver blevo Greerna så ursinniga, att de skriade högt och svuro att hämnas på Persevs för den oersättliga skada han vållat dem.

Persevs lovade dem nu att giva ögat och tanden tillbaka, om de blott ville visa honom vägen till nymferna. Och på detta villkor läto de äntligen övertala sig att uppfylla Persevs' begäran.

Allt gick sedan lyckligt för Persevs.

Av nymferna mottog han allt vad gudarne hade lovat honom, och med hjälp av de bevingade skorna kom han sedan lätt fram till Gorgonernas land.

Persevs, som ju visste, att var och en, som såg på Gorgonerna, genast blev förvandlad till

sten, närmade sig de tre vidundren med stor försiktighet. För att slippa se dem smög han sig baklänges fram till den plats, där de lågo.

Då han kom i deras närhet, hörde han ett väldigt snarkande och förstod därav, att de voro försänkta i djup sömn. Persevs tog nu sin spegelblanka sköld och höll den så, att han i den kunde uppfatta något av deras rysliga bilder. Därefter tog han fram sin diamantskära, måttade mot Medusas huvud och lyckades att med ett enda hugg skilja detta från kroppen.

I detsamma framsprang ur blodet, som flöt från det dödade vidundet, en bevingad häst, vilken fick namnet *Pégasus*. Frustande och gnäggande svingade sig denna genast upp till Olympen, där Zevs mottog honom och lät honom med hovarna öppna den källa, ur vilken de nio sånggudinnorna släckte sin törst.

Men Persevs inlade Medusas huvud i den väska han fått av Hermes och avlägsnade sig, så som han kommit, med bortvänt ansikte.

Då de båda andra vidundren vid sitt uppvaknande sågo Medusas stympade kropp, rasade de vilt och höjde sig upp i luften för att förfölja mördaren. Men strax kände de, hur deras lemmar hade stelnat, och inom kort nedföllu de döda till marken.

Persevs, som på sina bevingade skor svävade allt vidare framåt i rymden, befann sig efter några timmar mitt över Libyens öknar. Där hände det, att några droppar blod från Medusas nyss avhuggna huvud genom väskans botten nedföllu på jorden. Dessa droppar förvandlades genast till en giftig orm, och alltifrån den dagen blev denna öken uppfylld av ormar och andra skadliga kräldjur.

Sedan Persevs av vindarna drivits än hit och än dit, kom han slutligen till Hesperien, ett bördigt land med sköna trädgårdar, fulla av de härligaste frukter.

Konungen i detta land var en ond jätte vid namn Atlas. Trött av den svindlande färden, sänkte sig Persevs ned över konungens borg, framträdde inför Atlas och bad honom om härberge över natten.

Men Atlas, som fruktade, att Persevs ville beröva honom någon av hans gyllene frukter, drev honom ut ur sitt palats och tillsatte en drake att vakta den fruktbärande trädgården.

Atlas' ogästvänliga bemötande skulle dock ej bliva ostraffat.

Med tillslutna ögon upptog Persevs Medusas huvud ur väskan, räckte fram det mot Atlas och sade; »Du unnade ej mig vad jag begärde av dig, men se här, mottag ändå av mig denna gåval!»

Atlas såg på huvudet och förvandlades i samma ögonblick till ett högt berg. Händer, fötter,

armar och ben blevo bergsryggen, skägg och hår utbredde sig till skog, och huvudet sträckte sig som en hög spets upp över molnen.

Persevs lade nu åter in Medusas huvud, hängde väskan över sina skuldror, satte hjälmen på sitt huvud, spände på sig de bevingade skorna och svingade sig än en gång upp i luften.

Genom natt och dag flög Persevs än vidare genom rymden. Plötsligen blev han så trött, att han måste söka vila på jorden. Men det var uti ett olyckligt land Persevs denna gång hamnade. Sedan lång tid tillbaka var det plågat av ett vilt sjöodjur, som vållade död och förödelse vida omkring.

Gudarne hade lovat att befria landet från det grymma sjöodjuret, om konungen offrade sin dotter Andromeda. Det uppskrämda folket hade nu tvingat konungen att utlämna sin dotter, och hon hade därefter blivit fastbunden vid en klippa, just där odjuret brukade stiga upp ur havet.

Då den olyckliga Andromeda så hängde vid klippan, undergivet väntande att bliva slukad av odjuret, fick Persevs se henne. Gripen av det djupaste medlidande med den sköna flickan gick han fram till henne och frågade, vem hon var samt varför hon hängde där, fjättrad vid klippan.

Andromeda omtalade för Persevs sitt olyckliga öde och bad honom frälsa hennes liv.

Men under det Andromeda så talade, började havet att högt svalla, och på dess vågor såg man det odjur komma simmande, åt vilket Andromeda skulle offras.

Andromeda uppgav ett skri av ångest, och fader och moder ilade därvid till hennes sida för att tröstlöse åse hennes död.

Persevs steg då fram till konungen och drottningen och sade: »Jag är Persevs, son av Zevs och Danae. Olympens gudomliga makter äro mig bovågna, och jag har nyss med deras bistånd besegrat de skräckinjagande Gorgonerna. Lova att giva mig eder dotter till maka, och jag svär att befria henne från den nesliga död, som är henne ämnad.»

Med glädje gävo föräldrarne sitt bifall till denna begäran och lovade dessutom Persevs att en gång få ärva deras konungarrike.

Genast svängde sig den djärve ynglingen högt upp i luften men sänkte sig åter och slog ned som en örn på odjurets rygg. Därefter högg han diamantskärans djupt in i dess kropp och lyckades slutligen efter en lång och hård strid ända dess liv, varefter det hemska odjurets lik fördes bort av de brusande böljorna.

Stolt och glad löste Persevs den sköna Andromedas bojar och åtföljde sedan henne och hennes föräldrar till konungens palats, där han med lysande prakt firade sitt bröllop.

Därefter förde han sin lyckliga gemål med sig till sin moder Danae. Med henne kommo de båda makarne överens, att de tillsammans skulle fara till Argolis för att besöka konung Akrisius. Persevs ville själv övertyga honom om att han ej behöfde frukta för sin dotterson. I stället för att taga sin morfaders liv ville Persevs med sonlig vördnad tjäna honom på hans ålderdom.

Men nu skulle Persevs få erfara, att vad gudarna låtit förutsäga, det måste ske.

Då Persevs med maka och moder anlände till Argos, gick han ensam upp till sin morfaders borg för att lära känna Akrisius innan han omtalade vem han var. Men Persevs kunde ej strax träffa konungen, ty denne var upptagen av diskuskastande — en lek, som var bruklig på denna tid. Även som främling hade Persevs tillåtelse att deltaga i leken, och han fattade därför, också han, en diskustrissa och kastade den. I detsamma bytte den gamle konungen om plats, och Persevs' diskustrissa råkade honom mitt i pannan, så att han nedföll död till jorden.

I djup sorg lämnade Persevs med maka och moder sin födelsestad.

Persevs ville ej härska över sin morfaders rike, då detta på ett så sorgligt sätt hade tillfallit honom. Han grundade i stället ett stort välde i Mycene, där han fortfarande utförde stora berömliga gärningar samt blev stamfader för många härliga hjältar, vilkas bedrifter åt oss äro bevarade i både sång och saga. Medusas huvud skänkte Persevs till Pallas Atena, som fäste det mitt på sin sköld, varest det alltjämt visade sin makt genom att slå landets fiender med förstenande skräck.

Svante åker på bärg.

I sin bok »Mina pojkar» berättar *Gustav av Geijerstam* följande roliga historia:

Medan Olle som bäst höll på med att rigga sin båt, började Svante tycka, att tiden gick långsamt. Han hade ingenting att göra, och därför smög han sig ut och gick för sig själv.

Nu voro båda gossarna strängeligen förbjudna att gå så långt hemifrån, att de ej kunde höra, när man ropare på dem. Om de någon gång fingo gå längre bort, måste de åtminstone först hava bett om lov. Och det visste lilla Svante.

Men när han fick något i sitt huvud, som han mycket gärna ville, då glömde Svante, vad pappa och mamma hade sagt. Det var mycket fult av Svante. Men han var en stor drummel och det gick mycket lätt för honom att glömma.

Först gick han backen förbi lotsstugorna, och sedan kom han till en bro. Den var lagd över ett dike, och där stannade Svante för att se på en hel massa småfisk, som summo om varandra. Svante stod där länge och tyckte, det var dumt, att han inte tagit metspö med sig. I stället började han kasta sten på fiskarna för att se, om han skulle kunna träffa någon av dem. Men de summo omkring varandra, lika muntert som myggor i dans. Och så tröttnade Svante på den leken.

Nu hade han alldeles glömt, att han skulle gå hem, och därför gick han vidare. Först kastade han smörgås vid stranden. Så stod han stilla en lång stund och tittade på en fiskmå, som dök efter en fisk. Svante undrade om fiskmäsen fått en abborre eller bara en löja. Därefter försökte han locka ner en kattunge ur ett träd. Och när det inte lyckades, gick han vidare på en väg, som bar rätt in i skogen.

Bredvid den låg en brant, kullrig klippa, och där stannade Svante. Alldeles som han trott, att den klippan var märkvärdigare än andra klippor, gick han runt omkring den, och han kom att tänka på, hur bussigt det skulle vara, ifall det vore snö, och han kunde åka kälke utför den klippan. Han gick uppför branteu, stannade på toppen och ställde sig att titta ned.

Klippan var jämn och slät. Inte så mycket som lite mossa växte på den, och innan Svante visste ordet av, hade han satt sig på baken och åkt ända ner i gräset, som växte nedanför.

Det gick som en dans, och Svante började skratta i ensamheten.

Så gick han opp igen och åkte en gång till. Han blev riktigt munter. Det gick så fort, så att det ven om öronen, och han stötte sig inte det minsta på gräsvallen. Svante hade hittat på, att man kunde åka kälkbacke midt i sommaren utan kälke. Och han tänkte, att det skulle han tala om för de andra pojkar. Ju längre han åkte, desto roligare blev det, och Svante åkte både länge och väl i sitt anletes svett.

Under tiden hade mamma tittat ut genom fönstret och undrat, vart Svante hade tagit vägen. När hon inte såg till honom, gick hon ut i köket och frågade jungfrurna. Så kom pappa ut på backen och började ropa, och till sist skickades Olle ut för att leta reda på Svante och säga till att han genast skulle komma hem.

Olle blev mycket ond. För han hade just fått tag i en lots, som var ledig, och som höll på att sätta rån på hans storsegel. Han ville inte gå ut och leta efter Svante, men han var så illa tvungen, förstås, och han lovade högt och dyrt, medan han gick och snokade mellan bryggorna, att fick han bara tag i Svante, så skulle han ge honom.

Svante visste inte om nånting, där han satt och åkte utför bärget. Han åkte och åkte, sprang uppför bärget och åkte utför igen, försökte hur det skulle vara att åka på fötterna, trillade på huvudet utför berget, sprang uppför igen och började på nytt att åka det naturliga sättet. Men bäst det var, fick han höra Olle, som stod nedanför bärget och skrek, så det skallade:

»Svante! Svante!»

Det klack till i Svante, men han förstod ändå inte riktigt.

»Hvad vill du?» skrek han till svar.

»Kom hem», skrek Olle. »Pappa är så arg, och mamma också.»

Då förstod Svante. Snopen och rädd, åkte han utför bärget för sista gången. Där nere stod Olle och trätte.

»Var pappa mycket ond?» frågade Svante.

»Du får smörj», upplyste Olle.

Och som Svante vände sig om, fick Olle tag i honom och skakade honom.

»Var har du gjort av byxorna?» frågade han.

Svante vände sig om. Och då såg han förödelsens styggelse.

Inte en lapp fanns kvar av byxorna baktill. Skjortan och bara skinnet lyste igenom på ett förfärligt sätt. Nu förstod Svante, varför det på slutet hade gjort så ont, när han åkte. Men han förstod också, att det var förbi med alla förhoppningar om en treflig dag, och att något rysligt väntade honom. Han började gråta, först tyst och stilla, sedan överljutt.

»Tjut inte, för då klår jag dig», tröstade honom Olle.

Men Svante kunde inte tåga. Han grät och snyftade, och Olle gick hela tiden och knuffade honom och trätte. Svante var mycket olycklig och tyckte, att hela världen var sorgesam.

Ändå värre blev det, när han kom och skulle gå förbi alla byggningarna. Så fort han vände ryggen till, började alla människor att skratta. Och det var ju inte underligt, när bara skinnet syntes, och skjortan hängde ut. Lotsarna skrattade, sommargästerna skrattade, alla pojkar sprungo efter och pekade finger åt Svante.

Men då tyckte Olle, att det gick för långt. Själv kunde han nog knuffa Svante, men när de andra pojkarna icke voro snälla, då höll han med sin bror. Och när han fick se John, som de lekte med alla dagar, stå och göra grimaser och räkka ut tungan åt Svante, då rann sinnet på Olle. Han slog omkull John och dunkade honom i nacken.

Det tröstade Svante litet, och han tyckte, att Olle var snäll. Men han var ändå bra rädd, när han skulle gå igenom grinden där hemma och såg, att pappa stod på trappan och höll käppen hand.

Men nu var händelsen den, att mamma hela tiden hade varit rysligt rädd. Hon trodde, att Svante gått vilse i skogen, att han blivit stängad av en tjur, slagit ihjäl sig i en bergskreva eller drunknat. Därför hade hon gråtit i en hel timma. Och det var nog bra för Svante.

För när han kom hem, fick han inte smörj, som Olle hade sagt. Mamma tog honom i stället i famn och skrattade och grät om vartannat. Och Svante undrade, om mamma hade sett hans byxor.

Det hade hon också. Och när hon lugnat sig, tog hon av Svante det lilla som fans kvar.

»Du skulle egentligen ha en risbastu», sade mamma. »Men nu får du sitta här med en själ om benen, till dess att byxorna hinna bli lagade.»

Så satte hon Svante i soffan och svepte en själ om hans ben. Där satt Svante hela förmiddagen och såg ledsen ut. Han skämdes, för att han inte hade några byxor, naturligtvis.

Och när Olle se'n ville vara kitslig mot Svante, så behövde han bara fråga honom, var han hade gjort av sina byxor.

1. Vad är du, kära barn?

Svar: Ett arbetarbarn.

2. Vad vill det säga — ett arbetarbarn.

Min far arbetar för lön och är fattig.

3. Varför äro lönarbetarna fattiga?

Därför att de ha en liten lön och därför endast kunna köpa litet.

4. Varför få lönarbetarna en liten lön?

Inte därför att de arbeta litet, utan därför att arbetsgivarna vilja dra en stor vinst av deras arbete.

5. Erhåller lönearbetaren inte hela avkastningen av arbetet?

Nej, arbetaren erhåller endast en del av arbetets avkastning, den andra delen behåller arbetsgivaren.

6. Varifrån får alltså de rika herrarne sin rikedom?

Helt och hållet av de fattigas arbete, åt vilka man icke ger vad de frambrakt genom sitt arbete och egentligen skulle förtjäna.

7. Är det rätt att somliga leva i stort överflöd, andra i nöd och elände?

Nej, det är en stor orättvisa att många, som arbeta hela livet igenom, leva i nöd och elände, medan andra, även om de ingenting göra, förfoga över alla möjliga lyckans hävor.

Elddonet.

En soldat kom marscherande framåt landsvägen: ett, tul ett, tul Han hade sin ränsel på ryggen och en sabel vid sidan, ty han hade varit ute i kriget och nu skulle han hem. Så mötte han på landsvägen en gammal häxa; hon var så stygg och ful, hennes underläpp hängde ända ned på bröstet på henne. Hon sade:

— God afton, soldat! En sådan vacker sabel och stor ränsel du har! Du är mig en äkta soldat! Nu skall du få så mycket pengar du vill ha.

— Tack skall du ha, din gamla häxa! sade soldaten.

— Ser du det här stora trädet? sade häxan och pekade på ett träd, som stod bredvid dem. Det är alldeles ihåligt inuti. Där skall du klättra upp i toppen, så får du se ett hål, som du kan släppa dig ned igenom och på det sättet komma djupt ned i trädet. Jag skall binda ett tåg om livet på dig, så att jag kan hissa upp dig igen, när du ropar på mig.

— Vad skall jag göra nere i trädet? frågade soldaten.

— Hämta pengar, sade häxan. Du skall veta att när du kommer ned på botten av trädet, så befinner du dig i en stor gång; den är alldeles ljus, ty där brinna flera hundra lampor. Så ser du tre dörrar, dem kan du låsa upp, nycklarna sitta uti. Går du in i den första kammaren, så ser du mitt på golvet en stor kista; ovan på denna sitter en hund; har ett par ögon så stora som ett par tekoppar, men det skall du inte bry dig om. Jag ger dig mitt blårutiga förkläde, det kan du breda ut på golvet; gå därefter raskt fram och tag hunden, sätt honom på mitt förkläde, lås upp kistan och tag så många slantar du vill. De äro allesammans av koppar. Men vill du hellre ha silver, så skall du gå in i rummet bredvid; där sitter en hund, som har ett par ögon så stora som ett kvarnhjul; men det skall du inte bry dig om; sätt honom på mitt förkläde och tag du av pengarna. Vill du däremot ha guld, så kan du också få det, och det så mycket du vill bära, om du går in i den

tredje kammaren. Men hunden, som här sitter på pänningkistan, har två ögon, vart och ett så stort som »Rundetårn». * Det är en hund, som förslår, må du tro! Men det skall du inte bry dig om; sätt honom bara på mitt förkläde; så gör han dig ingenting, och tag du ur kistan så mycket guld du vill.

— Det var inte så dumt, sade soldaten. Men vad skall jag giva dig din gamla häxa? Ty något vill du väl ha med kan jag tänka.

— Nej, sade häxan, inte ett enda öre vill jag ha. Du skall bara ta med dig åt mig ett gammalt elddon, som min farmor glömde, då hon sist var där nere.

— Nä, så lät mig få taget om livet då! sade soldaten.

— Här är det, sade häxan, och här är mitt blårutiga förkläde.

Så klättrade soldaten upp i trädet, släppte ned sig genom hålet och stod nu, såsom häxan hade sagt, nere i den stora gången, där de många hundra lamporna brunno.

Nu låste han upp den första dörren. Hu! där satt hunden med ögon stora som tekoppar och glodde på honom.

— Du är mig just en hygglig pojke, sade soldaten, satte honom på häxans förkläde och tog så många kopparslantar, som han kunde rymma i sin ficka, låste därefter igen kistan, satte hunden upp igen och gick in i det andra rummet. Uschl där satt hunden med ögon stora som ett kvarnhjul.

— Du borde inte se så mycket på mig, sade soldaten; du kunde få ont i ögonen.

Och så satte han hunden på häxans förkläde; men då han såg de många silverslantarna i kistan, kastade han bort alla kopparslantar han hade och fyllde fickan och sin ränsel med bara silvret. Nu gick han in i den tredje kammaren. — Nej, det var för styggt! Hunden där inne hade verkligen två ögon stora som »Rundetårn», och de rullade omkring i huvudet som hjul.

— God afton! sade soldaten och tog åt mössan, ty en sådan hund hade han aldrig förr sett. Men då han sett litet på honom, tänkte han att nu kunde det vara nog, lyfte honom så ned på golvet och öppnade kistan. Nej, bevare oss, så mycket guld där var! Han kunde för det köpa hela Köpenhamn, bakelsemadamernas pepparkaksgrisar och alla världens tennsoldater, piskor och gunghästar. Jo, där fanns minsann pengar! — Nu kastade soldaten bort alla silverslantarna, med vilka han hade fyllt sina fickor och sin ränsel, och tog guld i stället; ja, alla fickorna, ränseln, mössan och stövlarna blevo fulla, så att han knappast kunde gå. Nu hade han pengar! Hun-

* Tornet till Trinitatiskyrkan i Köpenhamn.

den satte han upp på kistan, slog igen dörren och ropade genom trädet:

— Hissa upp mig nu, din gamla häxa!

— Har du eldonet med dig? frågade häxan.

— Det var sant, sade soldaten, det hade jag alldeles glömt! Och han gick nu och tog det. Häxan hissade upp honom, och så stod han åter på landsvägen, med fickor, stövlar, ränsel och mössa fulla med pänningar.

— Vad ämnar du nu göra med det här elddonet? frågade soldaten.

— Det rör dig inte, sade häxan. Du har ju nu fått pängar. Giv mig nu bara elddonet!

— Slidder, sladder! sade soldaten. Vill du genast säga mig vad du ämnar göra med det, annars drar jag min sabel och hugger huvudet av dig.

— Nej, sade häxan.

Så högg soldaten huvudet av henne. Där låg hon! Men han knöt in alla sina pänningar i hennes förkläde, tog det som ett bylte på ryggen, stoppade elddonet i fickan och gick raka vägen till staden.

Det var en vacker stad, och i det vackraste världshuset tog han in, begärde de allra bästa rummen och den mat han tyckte om, ty nu var han rik eftersom han hade så mycket pänningar.

Tjänaren, som skulle borsta hans stövlar, tyckte visserligen, att det var ena lustiga gamla stövlar för en så rik herre, men han hade ännu icke köpt sig nya. Den påföljande dagen fick han stövlar, som han kunde gå med, och kläder, som voro fina. Nu hade soldaten blivit en förnäm herre, och de berättade för honom om allt det vackra, som fanns i deras stad, och om sin kung, vilken vacker prinsessa hans dotter var.

— Var kan man få se henne? frågade soldaten.

— Man kan alls inte få se henne, sade de allesammans; hon bor i ett stort kopparslott med så många murar och torn omkring. Ingen utom kungen får gå ut och in hos henne, därför att det blivit spått, att hon skall bli gift med en simpel soldat, och det kan kungen inte fördraga.

— Henne skulle jag allt bra gärna vilja se, tänkte soldaten; men det kunde han ju alls icke få lov till.

Nu levde han så lustigt, gick på teatern, åkte i kungens park och gav de fattiga så mycket pänningar, och det var vackert gjort; han visste nog från forna dagar, huru svårt det är att icke äga ett öre. — Han var nu rik, hade vackra kläder och fick så många vänner, som alla sade, att han var en präktig karl, en riktig kavaljer, och det tyckte soldaten icke illa om. Men som han var dag gav ut pänningar och ej fick några in igen, hade han slutligen inte mer än fyra

öre kvar och måste flytta bort från de vackra rum, där han hade bott, och upp i en liten, liten kammare, alldeles under taket, själv borsta sina stövlar och laga dem med stoppnål, och ingen av hans vänner kom till honom, ty det var så många trappor att gå uppför.

Det var en kolmörk kväll, och han kunde ej en gång köpa sig ett ljus; men så kom han ihåg, att det låg en liten ljusbit i elddonet, som han tagit i det ihåliga trädet, där häxan hade hjälpt ned honom. Han tog fram elddonet och ljusbiten; men i detsamma han slog eld och gnistorna flögo ur flintan, sprang dörren upp, och hunden som hade ögon stora som ett par tekoppar och som han hade sett nere i trädet, stod framför honom och sade:

— Vad befaller min herre?

— Vad för slag? sade soldaten. Det var då ett lustigt elddon! Kan jag således få vad jag vill? Skaffa mig litet pängar! sade han till hunden, och vips var han borta; vips var han även tillbaka igen och höll en stor påse full med slantar i munnen.

Nu visste soldaten, vad det var för ett präktigt elddon. Slog han en gång, så kom hunden som satt på kistan med kopparslantarna; slog han två gånger, så kom den som hade silverpänningar, och slog han tre gånger, så kom den som hade guld. — Nu flyttade soldaten ned i de vackra rummen igen, klädde sig i de fina kläderna, och så kände honom strax alla hans vänner, och de höllo så mycket av honom.

Så tänkte han en gång: Det var då underligt, att man inte kan få se den där prinsessan. Hon skall vara så vacker, säga de allesammans; men vad tjänar det till, om hon ständigt skall sitta inne i det stora kopparslottet med de många tornen? Kan jag då alls inte få se henne? Var är mitt elddon? Och så slog han eld, och vips kom hunden med ögon stora som tekoppar.

— Det är visserligen mitt i natten, sade soldaten; men jag skulle så innerligt gärna vilja se prinsessan, bara ett litet ögonblick!

Hunden var strax ute genom dörren, och innan soldaten visste ordet av, såg han honom åter med prinsessan. Hon satt och sov på hundens rygg och var så vacker, att envar kunde se, att det var en verklig prinsessa. Soldaten kunde alls icke låta bli, han måste kyssa henne, ty han var en äkta soldat.

Hunden sprang så tillbaka igen med prinsessan; men då det blev morgon och kungen och drottningen drucko te, sade prinsessan att hon under natten hade drömt en så underlig dröm om en hund och en soldat. Hon hade ridit på hunden och soldaten hade kyssat henne.

— Jo, det var just en vacker historial sade drottningen.

Nu skulle en av de gamla hovdamerna den följande natten vaka vid prinsessans säng för att se, om det var en verklig dröm eller vad det kunde vara.

Soldaten längtade så fasligt efter att få återse den vackra prinsessan, och så kom hunden om natten, tog henne och sprang allt vad han kunde; men den gamla hovdamen tog jagstövlar på sig och sprang lika fort efter. Då hon nu såg att de försvunno i ett stort hus, tänkte hon: nu vet jag var det är, och ritade med en bit krita ett stort kors på porten. Så gick hon hem och lade sig, och hunden kom även tillbaka med prinsessan; men då han såg att ett kors var ritat på porten till huset, där soldaten bodde, tog även han en bit krita och satte kors på alla portarna i hela staden, och det var klokt gjort, ty nu kunde ju hovdamen icke finna den rätta porten, eftersom det var kors på dem allesamman.

Tidigt på morgonen kommo kungen och drottningen, den gamla hovdamen och alla officerarne för att se var det var som prinsessan hade varit.

— Där är det! sade kungen, då han såg den första porten med kors på.

— Nej, där är det, käre gubbe! sade drottningen, som såg en annan port med kors på.

— Men där är ett, och där är ett! sade de allesammans; var de sågo fanns det kors på portarna. Nu kunde de då se, att det icke tjänade till något att de letade.

Men drottningen var en mycket klok kvinna, som kunde mera än åka i vagn. Hon tog sin stora guldsax, klippte sönder ett stort stycke siden och sydde så en liten nätt påse; den fyllde hon med små fina bovetegryn och band den på prinsessans rygg, och då detta var gjort, klippte hon ett litet hål på påsen, så att grynen skulle rinna ut längs hela vägen, där prinsessan färdades fram.

På natten kom hunden tillbaka igen, tog prinsessan på sin rygg och sprang med henne bort till soldaten, som tyckte så mycket om henne och så gärna skulle velat vara en prins för att få henne till hustru.

Hunden märkte alls icke, huruledes grynen runno ur ända från slottet fram till soldatens fönster; där han sprang uppför väggen med prinsessan. På morgonen sågo nu kungen och drottningen nog, var deras dotter hade varit, och så togo de soldaten och satte honom i kurrän.

Där satt han. Hul vad det är mörkt och tråkigt, och så sade de till honom: I morgon skall du hängas. Det var icke roligt att höra, och sitt elldon hade han glömt hemma i värdshuset. Om morgonen kunde han mellan järnstängerna i det lilla fönstret se folk skynda ut ur staden för att få se honom hängas. Han hörde trummorna och såg soldaterna marschera. Alla människor voro på språng. Där var även en skoma-

karpojke i förskinn och tofflor, och han gnodde av med en sådan fart, att hans ena toffel for av honom och rakt bort mot muren, där soldaten satt och kikade ut mellan järnstängerna.

— Hör på du skomakarpojke! Du behöver inte ha så brått, sade soldaten till honom; det blir ändå ingenting av, förrän jag kommer. Men om du vill springa dit där jag bott, och hämta mig mitt elldon, så skall du få tio öre; men du måste lägga benen på ryggen!

Skomakarpojken ville gärna ha de tio örena och kilade därför bort efter elldonet, gav det åt soldaten och — ja, nu skolen I få höra!

Utanför staden var en stor galge upprest; runt omkring den stodo soldaterna och många hundratusen människor. Kungen och drottningen sutto på en vacker tron mittemot domaren och hela rådet.

Soldaten stod redan uppe på stegen; men då de skulle lägga repet kring hans hals, sade han att man ju alltid lät en syndare, innan han utstode sitt straff, få en oskyldig önskan uppfylld. Han ville så gärna röka en pipa tobak; det vore ju den sista pipa han finge i denna världen.

Det ville nu kungen icke säga nej till, och så tog soldaten sitt elldon och slog eld: ett, två, tre! och där stodo alla hundarna — han med ögon stora som tekoppar; han med ögon som ett kvarnhjul och han som hade ögon stora som »Rundetårn».

— Hjälpen mig nu, så att jag inte blir hängd! sade soldaten, och så rusade hundarna på domaren och hela rådet, togo en vid benen och en vid näsan och kastade dem många famnar upp i vädret, så att de föllo ned och slogos rakt i bitar.

— Jag vill inte! sade kungen; men den största hunden tog både honom och drottningen och kastade dem efter alla de andra. Då blevo soldaterna förskräckta, och allt folket ropade: Lille soldat, du skall bli vår kung och ha den vackra prinsessan!

Så satte de soldaten i kungens vagn, och alla tre hundarna dansade framför och ropade hurra! och pojkarne visslade i fingrarna, och soldaternas skyldrade. Prinsessan kom ut ur kopparslottet och blev drottning, och det tyckte hon ej illa om. Bröllopet räckte i åtta dagar, och hundarna sutto med till bords och gjorde stora ögon.

H. C. Andersen.

